

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ

סֵדֶר

לְמוֹד יוֹמֵי יְרוּשָׁלַּיִם

בְּנֶקֶד וּפִיטוּק מִלֵּא

הוֹצָאָה מִיַּחַדָּת בְּעֶבֶר חֲסִידֵי בְּרַסְלָב תַּלְמוּדֵי הַיֵּכָל הַקָּדוֹשׁ

שְׁלוֹמִידִים עַל פִּי הַדְּרָכָה

מֶרֶץ מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

הַמַּעֲוָר לְלַמֵּד עַל פִּי סֵדֶר הַדָּרֵךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מוֹהֲר"ן זי"ע

לְהִיּוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן כ"ח; ע"ו)

מִסְכֵּת כָּלָאִים דְּפִים י"ח - כ"ג

לְמוֹד לַיְמֵי שְׁבוּעַת שָׁל יוֹם הַכַּפּוֹרִים

ד' תַּשְׁרִי - ו' תַּשְׁרִי

שְׁנַת תשע"ה

יום ראשון – ד' תשרי

[דף י"ח ע"א]

הִיָּתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה תְּבוּאָה, וּבִיקֵשׁ לִיטֹעַ לְתוֹכָהּ שׂוּרָה שֶׁל
דִּילוּעִין – נוֹתֵנִין לַעֲבוֹדָתָהּ שְׂשָׁה מְפָחִים. וְאִם הִגְדִּילָהּ – יַעֲקֹר
מִלְפָּנֶיהָ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: נוֹתֵנִין לָהּ עֲבוֹדָתָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת.

אָמְרוּ לוֹ: הֲתִתְחַמֵּיר זֶה מִן הַגֶּפֶן? אָמַר לָהֶן: מִצִּינִי שִׁזּוֹ חֲמוּרָה מִן
הַגֶּפֶן, שֶׁל גֶּפֶן יְחִידִית – נוֹתֵנִין לָהּ עֲבוֹדָתָהּ שְׂשָׁה מְפָחִים,
וְלִדְלַעַת יְחִידִית – בֵּית רוֹבֵעַ.

רַבִּי מֵאִיר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: כָּל שְׂלִשָּׁה דִּילוּעִין לְבֵית
סָאָה – לֹא יָבִיא זָרַע לְתוֹךְ בֵּית סָאָה. רַבִּי יוֹסִי בֶּן הַחֹטֵם
אֶפְרָתִים מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: כָּל שְׂלִשָּׁה דִּילוּעִין לְבֵית כּוֹר – לֹא
יָבִיא זָרַע לְתוֹךְ בֵּית כּוֹר.

גמרא אמר רבי יוחנן: דברי רבי ישמעאל, אפילו שורה יחידית – נותנין לה עבודה. מהו ליתן עבודה לראשון [לראשין]? כמה דתימר גבי כרם, נותנין עבודה לראשון [לראשין].

מהו לזרוע בין הגומות? כמה דתימר גבי כרם אסור לזרוע בין הגפנים – אופי הכא אסור לזרוע בין הגומות.

רבי יונה בעי: נטע חמשה דילועין וסמכן לגדר, מהו ליתן להן הלכות ערים?

בכל הדילועין, משערין או לא? כל מקום שעשית קישות ופול המצרי בדלעת יונית – את עושה דלעת מצרי בדלעת יונית.

ויתיביניה: הרי המקיים קלחים לחין לזרע,

[דף י"ח ע"ב]

יחידים, צריך להפנות להם בית רובע, או לעשות להם מחיצה גבוהה עשרה טפחים. קל הוא בשורה.

מן מה דלא מתיב ליה, הוי כן, רבי יוסי סבר מימר: היא שורה, היא מרובע. דאמר רבי יונה ורבי יוסי גלילאה בשם רבי יוסי בי

רבי חַנִּינָה: הַמָּקִיִּים קָלַח אֶחָד בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה לְזֶרַע – צָרִיךְ לְהַפְנוֹת לוֹ בֵּית רוֹבֵעַ, אוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ מַחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. אֲפִילוּ מִיָּן בְּמִינוֹ.

הַתִּיב רַבִּי בּוֹן בַּר חֵייה קוּמִי רַבִּי זְעִירָא: וְהַתְנִינִן: בּוֹסְכֵר שְׁזֹרְעָה לְזֶרַע – יִרְקָה פָּטוּר. אָמַר לֵיהּ: שְׁנִיָּיא הִיא בּוֹסְכֵר, שְׁהִיא וְזֹרְעָה נֶאֱכָלִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: בּוֹא וּרְאֵה מַה בֵּין תְּחִילַת רַבִּי יִשְׁמַעֵאל לְסוּפּוֹ. שֶׁתְּחִילָתוֹ – בְּבֵית כּוֹר, וְסוּפּוֹ – בְּבֵית סָאָה.

חֲדָרִין עַלֶּךָ פָּרָק עֲרוּגָה

פָּרָק רְבִיעִי

מִתְנִי' קִרְחַת הַכָּרֶם, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע אַמּוֹת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה.

מִחוּל הַכָּרֶם, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: שְׁתֵּים עֲשָׂרָה אַמָּה.

ואי זו היא קרחת הפך? פךם שחרב מאמצעו, אם אין שם שיש
עשרה אמה – לא יביא זרע לשם. היו שם שיש עשרה אמה –
נותנין לה עבודתה, וזרע את המותר.

ואי זהו הוא מחול הפך? בין פךם לגדר, אם אין שם שתיים
עשרה אמה – לא יביא זרע לשם. היו שם שתיים עשרה אמה –
נותנין לה עבודתה, וזרע את המותר.

רבי יהודה אומר: אין זה אלא גדר הפך. ואי זהו הוא מחול
הפך? בין שני פרמים.

ואי זהו גדר? שהוא גבוה עשרה טפחים. וחריץ? שהוא עמוק
עשרה ורחב ארבעה.

גמרא אמר רבי יוחנן: קרחת הפך – הוא פךם שחרב. קרחת
הפך – מקריחים אותו מאמצעו. פךם שחרב – מקריחין אותו
מכל צדדיו.

אמר רבי יוסי: והוא שבא ממשע פךם גדול. אבל אם בא ממשע
פךם קטון – אין זה קרחת.

יום שני – ה' תשרי

[דף י"ט ע"א]

הַפָּרֶם. וְתִגִּינֵן אִי זָחוּ קָרַחַת הַפָּרֶם? פָּרֶם לְשָׁחַרְבַּ מֵאֲמָצְעוֹ
וְנִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ כְּדֵי פָרֶם. בֵּין מֵאֲרָבַע רוּחוֹת בֵּין מִשְׁלָשׁ בֵּין מִשְׁתֵּים
זו כְּנֶגֶד זוֹ.

הִיאֵךְ עֲבִידָא? חֲמִשׁ שׁוּרִין מִן שׁוֹבַע שׁוֹבַע, נָסַב חֵד פְּרָמִין, כִּי
אֵית אֲרַבְעָה פְּרָמִין, וְתִלְתָּא בִּינִיין, נָסַב חֵד חוּרָן – אֵית תַּמָּן
תִּלְתָּא פְּרָמִין, וְתִרִין בִּינִיין. נָסַב חֵד חוּרָן – אֵית תַּמָּן תִּרִין
פְּרָמִין (וְתִרִין) וְחֵד בִּינִיין.

כְּהֵנָּא אָמַר: כְּתִחִילַת מַטְעָתוֹ עוֹשִׂין אוֹתוֹ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים:
תְּחִילַת מַטְעָתוֹ – עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע, וְחוּרְבָּנוֹ – עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בֵּית שְׁמַאי מַחְמִירִין בְּחוּרְבָּנוֹ יוֹתֵר מִמַּטְעָתוֹ!
תְּחִילַת מַטְעָתוֹ – שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, וְחוּרְבָּנוֹ – עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע.

וכל הדברים בית שמאי מוסיפין שליש. מחול הכרם, על דעתיה דבית שמאי – שמונה עשרה. על דעתיה דבית הלל – שנים עשרה. והתנינן: מחול הכרם, בית שמאי אומרים: שש עשרה אמה, ובית הלל אומרים: שנים עשרה אמה.

אית דבעי מימר: צא מהן ארבע אמות לעבודה, נמצאו שנים עשרה על דעתיה דבית שמאי, ושמונה על דבית הלל.

ועבודות הגפן, אדעתיה דבית שמאי – שש אמות, ואדעתיה דבית הלל – שש אמות. והתנינן: לפיכך, הוורע ארבע אמות שבכרם, בית שמאי אומרים: קידש שורה אחת. ובית הלל אומרים: קידש שתי שורות.

נימר, בגין בית הלל תניתה. והתנינן: אי זהו ערים? הנזיע שורה של חמש גפנים! שנייא היא, דאמר רבי שמעון בן לקיש: בערים המעוקם שנו, על ידי עקימה תרתי מתבלעין.

[דף י"ט ע"ב]

לא סוף דבר גדר, אלא אפילו עשה פסין, אם אין בין פס לחבירו שלשה טפחים – נידונין בגדר.

ח _____ שְׁעוּרִים יומיים לַיָּמִי שְׁבוּעַ שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים תשע"ח

אֶפִּילוֹ קָמָה, וְאֶפִּילוֹ קָשִׁין? וְאֵתִיָּא בֵּי דְאָמַר רַבִּי חֲנִינָא: אֵין
הָאִסּוּר נַעֲשֶׂה מַחֲצִיָּה לְהַצִּיל! סָבְרִין מִימַר: הָאִסּוּר נַעֲשֶׂה מַחֲצִיָּה
לְיֹאמֵר.

עַל דַּעְתִּיה דְּרַבִּי יְהוּדָה, עָשָׂה כְּבִתּוּף הַפֶּרֶם, וְיוֹסֵר בְּשֵׁשׁ עֲשָׂרָה!
אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הָדָא דְתִימַר, כְּשֶׁאֵין הַפֶּרֶתִּים מְכוּוֹנִים. אָבֵל אִם
הָיוּ הַפֶּרֶתִּים מְכוּוֹנִין – אִסּוּר בְּשֵׁשׁ עֲשָׂרָה.

עַד שְׁיָהָא מוֹקֵף גָּדָר

יום שלישי – ו' תשרי

[דף כ' ע"א]

מֵאֲרַבַּע רוּחוֹתָיו? מִן מַה דְּתַנִּינָן: בֵּין שְׁנֵי כְּרָמִים, הָדָא אָמַרְהּ:
אֶפִּילוֹ מְרוּחַ אַחַת.

עַד שְׁיָהָא מוֹקֵף גָּדָר כָּל אוֹתוֹ הָרוּחַ? נִישְׁמָעִינָה מִן הָדָא דְאָמַר
רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יֵסָא בְּשֵׁם רַב מַתְנָה: אֵין זָנֵב לַפֶּרֶם גָּדוֹל, וְלֹא

מחול לקרם קטן. אין זנב לקרם גדול, שאי אתה זקוק לו. ולא מחול לקרם קטן, לוטר חוצה לו יותר מתוכו. תוכו – שמונה, וחוצה לו – שתים עשרה.

ואי זהו קרם קטן? שלש בנגד שלש. הא שלש בנגד שלש בנגד שלש – יש לו מחול.

אמר רבי זעירא: הדיא אמרה, עשה פסין בנגד שלש גפנים – יש לו מחול.

רבי יודן בעי: עשה גדר לפנים

[דף כ' ע"ב]

מגדר נאמר, אם יש שלשה טפחים – מותר להביא זרע לשם. ואם לאו – אסור להביא זרע לשם.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש: היה שם מקום שתים עשרה אמה – ניטל המחול.

אמר רבי חזקיה: ובלבד שתים עשרה על שתים עשרה.

אמר רבי מנא: אפילו מיצר וחולץ.

הַלָּכָה ב'

מתני' מַחֲצֵת הַקָּנִים, אִם אֵין שָׁם בֵּין קָנָה לַחֲבִירוֹ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים בְּדִי שְׂיֻכָּנָם הַגָּדִי – הָרִי זֶה כְּמַחֲצָה. וְגֵדֵר שֶׁנִּפְרָץ עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת – הָרִי הוּא כְּפֶתַח. יוֹתֵר מִזֶּכֶן, כְּנֶגֶד הַפְּרָצָה – אָסוּר.

נִפְרָצוּ בּוֹ פְּרָצוֹת הַרְבֵּה, אִם הָעוֹמֵד מְרוּבֵּה עַל הַפְּרוּץ – מוֹתֵר. וְאִם הַפְּרוּץ מְרוּבֵּה עַל הָעוֹמֵד, כְּנֶגֶד הַפְּרָצָה – אָסוּר.

גמרא עָשָׂה פֶּסֶן כְּנֶגֶד הַבְּנִיין, וַיֵּשׁ בְּעוֹמֵד אַרְבָּעָה, וְהָעוֹמֵד רָבָה עַל הַפְּרוּץ, כְּנֶגֶד הָעוֹמֵד – מוֹתֵר, כְּנֶגֶד הַפְּרָצָה – אָסוּר.

עָשָׂה פֶּסֶן כְּנֶגֶד הַגָּפְנִים, (וְאִין) וַיֵּשׁ בְּעוֹמֵד אַרְבָּעָה, וְהַפְּרוּץ רָבָה עַל הָעוֹמֵד. פְּשִׁיטָא כְּנֶגֶד הָעוֹמֵד – מוֹתֵר, כְּנֶגֶד הַפְּרָצָה – אָסוּר [מוֹתֵר].

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָה בֶּן חֲנִינָה: נָעִץ אַרְבָּעָה קָנִים בְּאַרְבָּעָה זְוִיּוֹת שְׁבָכָרָם, וְקָשֶׁר גָּמִי מְלַמְעֵלָה – מַצִּיל מִשּׁוּם פִּיאַה.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כְּמַחֲצֵת שֶׁבֶת – בֶּן מַחֲצֵת כְּלָאִים [כְּמַחֲצֵת כְּלָאִים – בֶּן מַחֲצֵת שֶׁבֶת].

אמר רבי יוחנן: מעשה שהלך רבי יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן נורי לנגנינר, הראו שדה אחת, ובית הביתיה היתה נקראת, והיו שם פרוצות יותר מעשר, והיה נוטל אעין וסותם, דוקרנין וסותם, עד שמיטמן פחות מעשר.

אמר: בזה – בן מביצת שבת.

אמר רבי זעירא: מודה רבי שמעון בן לקיש לענין שבת, שאין הפיאח מצלת יותר מעשר.

אמר רבי חגי: מתניתא אמרה בן! מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה. אם אמר את: שהפיאח מצלת יותר מעשר – דין חבל אחד!

רבי

יום רביעי – ז' תשרי

[דף כ"א ע"א]

יונה אומר, רבי יאשיה בְּעִי: הֲדָא פִּיִּיִּי מַה אֶתְּ אִמְרִיתְּ, מִלְּמַעְלָן, מִן הַצַּד? אֵין תִּימַר מִלְּמַעְלָן, הָא כָּל שְׁכָן מִן הַצַּד. אֵין תִּימַר מִלְּמַעְלָן – לֹא אָמַר רַבִּי חֲגִי בְּלוּם. מַה נִּפְשָׁד, אִם מִלְּמַעְלָן – תְּרִי מִלְּמַעְלָן. אֵי מִן הַצַּד – תְּרִי מִן הַצַּד.

רַבִּינִין דְּקִיסְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: תִּיפְתֵּר, בְּעִשְׂוִיין כְּמִין דְּוִקְרָן. רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי אַבְדֻמָּא דְּחִיפָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: לְגֹבֶה – אֶפִּילוּ עַד מֵאָה אַמָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: הֲדָא דְּאֶתְּ אָמַר – לְעֲנִין בְּלֵאִים, אֲבָל לְעֲנִין שַׁבָּת – לֹא תִּהֵא פִּיִּיִּי גְדוּלָּה מִן תְּקוּרָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הִיא בְּלֵאִים הִיא שַׁבָּת.

על דעתיה דרבי יוסי, מה בין קורה מה בין פיאח? פיאח – אינה מצלת מרוח אחת, עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. קורה – מצלת מרוח אחת. ואתיא ביהיא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא: הפיאח – אינה מצלת, עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה.

אמר רבי בא בר ממל: טיטרפלויות שבכרמים – אסור לטלטל תחתיהן, מפני שהן סוף תקרה, ואין סוף תקרה מציל משום פיאח. אמר רבי פינחס: אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבעה עמודין, ועליהן ארבעה פיסטליות, והתיר לטלטל תחתיהן משום פיאח.

רבי בון ורבנין בעון קומי רבי זעירא: פיאח, מהו שתציל בסוכה? אמר לון: פיאח – מצלת בסוכה. סוף סכך, מהו שיציל בסוכה? אמר לון: אין סוף סכך מציל בסוכה. מה בין זה לזה? זה – נעשה לכך, וזה – אינו נעשה לכך.

אמר רבי אבהו: כל אילין מיליא – לענין משא ומתן. הא לחורות – אסור לחורות. מה אם סוכה קלה – את אמר אסור, שבת החמורה – לא כל שכן.

יד _____ שְׁעוּרִים יומיים לַיָּמִי שְׁבוּעַ שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים תשע"ה

רבי בון בר חייא בָּעָא קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: מֵאֵן תִּנָּא פִּיֵּאָה מִצֻּלָּתָ?
לֹא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי! אָמַר לֵיהּ: אֲדֵהִי תִנָּא.

נְמִיצַאתָ אָמַר לְעֲנִין כְּלָאִים, כָּל הַפְּחוֹת מְשַׁלֵּשׁ – בְּסִתּוֹם.

מְשַׁלֵּשָׁה וְעַד אַרְבַּעָה, אִם הָעוֹמֵד רַבָּה עַל הַפְּרוּיץ – מוֹתֵר, וְאִם
הַפְּרוּיץ רַבָּה עַל הָעוֹמֵד – אָסוּר.

מֵאֲרַבַּעָה וְעַד עֶשְׂרִי, אִם עוֹמֵד מְרוּבֵּה עַל הַפְּרוּיץ – מוֹתֵר, וְאִם
פְּרוּיץ מְרוּבֵּה עַל הָעוֹמֵד, בְּנִגְדַּת הָעוֹמֵד – מוֹתֵר, בְּנִגְדַּת הַפְּרוּיץ –
אָסוּר.

יֹתֵר מֵעֶשְׂרִי, אִפּי עַל פִּי שְׁהָעוֹמֵד רַבָּה עַל הַפְּרוּיץ, בְּנִגְדַּת הָעוֹמֵד –
מוֹתֵר, בְּנִגְדַּת הַפְּרוּיץ – אָסוּר.

לְעֲנִין שִׁבְתָּ, כָּל הַפְּחוֹת מְשַׁלֵּשָׁה – בְּסִתּוֹם.

מְשַׁלֵּשָׁה וְעַד אַרְבַּעָה, מֵאֲרַבַּעָה וְעַד עֶשְׂרִי, אִם הָעוֹמֵד רַבָּה עַל
הַפְּרוּיץ – מוֹתֵר, וְאִם הַפְּרוּיץ רַבָּה עַל הָעוֹמֵד – אָסוּר. יֹתֵר
מֵעֶשְׂרִי, אִפּי עַל פִּי שְׁעוֹמֵד רַבָּה עַל הַפְּרוּיץ – אָסוּר. רַבִּי הֲנַנְיָהּ,
רַבִּי יוֹדָה בַּר פִּזִּי בִּשְׁם רַבִּי יוֹחָנָן:

[דף כ"א ע"ב]

לית פאן משלשה ועד ארבעה, יש פאן פירצה שלשה – אין פאן
מקום ארבעה.

מתיב רבי מנא: והתנינן: מקיפין בקנים. וקנה יש לו מקום? אומר
ליה: לא תתיבני פחות משלשה, שכל הפחות משלשה – בסתום
הוא.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: מכל מקום, מכיון שהעומד רבה
על הפרוץ – מותר.

הלכה ג'

מתני' הנוטע שורה של חמש גפנים, בית שמאי אומרים: כרם.
ובית הלל אומרים: אינו כרם. עד שייהו שתי שורות. לפיכך,
הזורע ארבע אמות שבכרם, בית שמאי אומרים: קידש שורה
אחת. ובית הלל אומרים: קידש שתי שורות.

גמרא וְהוּא – שְׁזָרַע בְּנֶגֶד כּוֹלָם. זָרַע בְּנֶגֶד הָאֲמָצְעִי, עַל דַּעְתִּיהָ דְּבֵית שְׁמַאי – אוֹסֵר אֶת כָּל הַשּׁוֹרָה. עַל דַּעְתִּיהָ דְּבֵית הֵלֵל – אוֹסֵר שְׁלֹשׁ בְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ.

זָרַע בְּנֶגֶד הַבְּנוּיִן שְׁבָאֲמָצְעִי, עַל דַּעְתִּין דְּבֵית שְׁמַאי – אוֹסֵר שְׁתֵּים מֵיכָן וּשְׁתֵּים מֵיכָן. חֲמִישִׁית אִי זֶה הִיא? נֹאמַר אִם הָיוּ זָרְעִים קְרוֹבִין לְאַחַת מֵהֶן – הָרִי הִיא אֲסוּרָה, וְאִם לֹא – הָרִי אֵלּוּ מוֹתָרוֹת [אֲסוּרוֹת]. עַל דַּעְתִּיהָ דְּבֵית הֵלֵל – אֲסוּר אַרְבַּע בְּנֶגֶד שְׁתֵּים.

יום חמישי – ח' תשרי

[דף כ"ב ע"א]

זָרַע בְּנֶגֶד קֶרֶן הַזֵּיתִי, עַל דַּעְתִּיהָ דְּבֵית שְׁמַאי אִי זֶה שּׁוֹרָה אֲסוּרָה? זֶה וְזוֹ. עַל דַּעְתִּיהָ דְּבֵית הֵלֵל – אֲסוּר שְׁתֵּים בְּנֶגֶד שְׁתֵּים, וְאַחַת יוֹצֵאת זָנָב מִכָּאן, וְאַחַת יוֹצֵאת זָנָב מִכָּאן.

זרע בנגד הביניין שבקרן הזוית, על דעתיה דבית שמאי – אוסר את כל השורה. על דעתיה דבית הלל – אוסר שתיים בנגד שתיים, ואחת יוצאת זנב מוכן. שישית אי זו היא? שלישית שפראשונה, שנייה שבשלישית.

הלכה ד'

מתני' הנוטע שתיים בנגד שתיים, ואחת יוצא זנב – הרי זה כרם. שתיים בנגד שתיים ואחת בינתיים, או שתיים בנגד שתיים ואחת באמצע – אינו כרם, עד שיהיו שתיים בנגד שתיים, ואחת יוצא זנב.

גמרא רבי חייא בר בא בשם רבי חייא בר יוסף: (במדבר לד) **ארץ בנעז לגבלתיה** – גבולות שפדו להם הכנעניים.

רבי אימי בעי: ולמידין מן הכנעניים? שמואל אמר: במורד לבסוף. רבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן: את רואה פילו אחת נמועה באן.

יה _____ שְׁעוּרִים יומיים לַיָּמִי שְׁבוּעָה שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים תשע"ה

רבי יונה בָּעִי: נָטַע שְׁתֵּים בְּנֵגֶד שְׁתֵּים, וְאַחַת יוֹצֵאת זָנָב. שְׁתֵּים
בְּנֵגֶד שְׁתֵּים, וְאַחַת יוֹצֵאת זָנָב – אֵת רוֹאֶה כִּילוֹ אַחֶרֶת נְטוּעָה
כָּאן, וְאַחֶרֶת נְטוּעָה כָּאן.

נָטַע שְׁלֹשׁ בְּנֵגֶד שְׁלֹשׁ, וְאַחַת מְכוּוֹנֶת בְּנֵגֶד הָאֲמֻצָּעִי – אֵת רוֹאֶה
כִּילוֹ אַחֶרֶת נְטוּעָה, כָּאן וְאַחֶרֶת נְטוּעָה כָּאן. לַעֲשׂוֹתוֹ כָּרָם גָּדוֹל.
לֹא בֵּן אֵת אָמַר: אֵין זָנָב לְכָרָם גָּדוֹל! בְּשָׁעָה שֶׁהוּא גָּדוֹל. מַהוּ
לִיתֵּן זָנָב לְכָרָם קָטָן וְלַעֲשׂוֹתוֹ גָּדוֹל?

הַלָּכָה ה'

מתני' הַנּוֹטֵעַ שׁוֹרֶה אַחַת בְּתוֹךְ שְׁלֹו, וְשׁוֹרֶה אַחַת בְּתוֹךְ שְׁלֹו
חֵבְרוֹ, וְדֶרֶךְ הַיְחִיד וְדֶרֶךְ הָרַבִּים בְּאֲמֻצָּע,

[דף כ"ב ע"ב]

וְגֵדֶר שֶׁהוּא נִמְוֶה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים – הָרִי אֵלֹו מִצְטָרְפִין. גְּבוּהָ
מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים – אֵינָן מִצְטָרְפוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם עָרְסָן
מִלְמַעְלָה – הָרִי אֵלֹו מִצְטָרְפוֹת.

גמרא רבי אחא בעי: לית הדיא פליגא על רבי שמעון? דרבי שמעון אמר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו! תמן – אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא – של ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי.

רבי מנא לא אמר בן? אלא, לא בן אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא: רבי שמעון בדיעתיה, כמה דרבי שמעון אמר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, בן הוא אמר: אין אדם חובש דבר שאינו שלו! תמן – אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא – של ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי.

הלכה ו'

מתני' הנוטע שתי שורות, אם אין ביניהן שמונה אמות – לא יביא זרע לשם. היו שלש, אם אין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה – לא יביא זרע לשם.

רבי ליעזר בן יעקב אומר משום חנינא בן חכנאי: אפילו חרבה האמצעית ואין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה – לא יביא זרע לשם, שאלו מתחלה נטען – היתה מותר בשמונה אמות.

הַנּוֹטֵעַ אֶת כְּרָמוֹ עַל שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה – מוֹתֵר לְהַבִּיא זֶרַע לְשָׂם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן, בְּאַחַד שְׁנֵטַע אֶת כְּרָמוֹ עַל שֵׁשׁ
עֶשְׂרֵה שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, וְהָיָה הוֹפֵךְ סָעַר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת לְצַד אֶחָד,
וְזוֹרֵעַ אֶת הַנִּיר. וּבִשְׁנָה אַחֶרֶת הָיָה הוֹפֵךְ אֶת הַסָּעַר לְמָקוֹם
הָזֶרַע, וְזוֹרֵעַ אֶת הַבוֹר. וְכֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְהַתִּירוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי מֵאִיר אוֹמְרִים: אֵף הַנּוֹטֵעַ אֶת כְּרָמוֹ עַל שְׁמוֹנֶה
אַמּוֹת – מוֹתֵר.

גמרא אָמַר רַבִּי זְעִירָא: שְׁמוֹנֶה – חוּץ מִמָּקוֹם בִּרְתִּין. בָּמָה
דְּתִימַר שְׁמוֹנֶה חוּץ מִמָּקוֹם בִּרְתִּין, וְדִכּוּתָּהּ אַרְבַּע חוּץ מִמָּקוֹם
בִּרְתִּין.

אָמַר רַבִּי לְעֶזְרָא: הִחְמִירוּ תוֹכּוֹ יוֹתֵר מִחוּצָה לוֹ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא:
עַד דְּאֵנָּה תַּפְּחֵן קְיָיִמְנָתָהּ, תוֹכּוֹ – שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, חוּצָה לוֹ –

יום ששי – ט' תשרי

[דף כ"ג ע"א]

יש עשרה. אמר רבי לעזר: מארבע אמות ועד שמונה – אסור, ומקדש. משמונה ועד יש עשרה – אסור ואינו מקדש

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי לעזר בן יעקב בבית שפאי. במה דבית שפאי אמרו: שורה אחת – פָּרַם, בן רבי לעזר בן יעקב אמר: שורה אחת – פָּרַם. מה נפשוה, פָּרַם גדול – הוא אסור בשמונה, פָּרַם קטן – הוא אסור בשמונה.

רבי יודן לא אמר בן! אלא, שמונה אמות – אסור, שמונה אמות וכל שהוא – מותר.

אית דבְּעֵי מימר: שאילו מתחילה נטעו מטע יש עשרה על יש עשרה – הִיָּה מותר בשמונה אמות.

רבי יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב בבית שמאי. כמה דבית שמאי מחמירין בו בחורבנו יותר ממטעתו, בן רבי ליעזר בן יעקב מחמיר בחורבנו יותר ממטעתו.

רבי יונה בשם רב: מותר הוצע ואסור לזרוע. רבי יוסי בשם רב: הלכתא, מותר הוצע ומותר לזרוע.

רב חייא בר אשי בשם רב: הלכה כרבי מאיר ורבי שמעון.

מה? מותר הוצע ומותר לזרוע, או מותר הוצע ואסור לזרוע? מן מה דאמר רבי בא: משח לי רבי חייא בר אשי פרמי מטע שמונה על שמונה, הדיא אמרה: מותר הוצע ומותר לזרוע.

רב הונא זרע פרמיה פרתין. ואינו אסור משום פלאים? מערבבן תויין.

ואין עבודה לגפן יהודית? אלא כרבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אמר: אין עבודה לגפן יהודית! דברי חכמים! רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה כדברי מי שהיה מיקל בחוצה

לְאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא: וְתַנִּי תַפְּזִין: הִלְכָה בְּדַבְרֵי מִי שֶׁהוּא מֵיִקֵּל בְּחוּצָה לְאָרֶץ.

הַדְרִין עַל־פֶּרֶק קִרְחַת הַפָּרָם

[דף כ"ג ע"ב]

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

מתני' פָּרָם שֶׁחָרַב, אִם יֵשׁ בּוֹ לְלֶקֶט עֶשֶׂר גִּפְנִים לְבֵית סָאָה וְנִטְוִיעוֹת בְּהִלְכָתָן – הָרִי זֶה נִקְרָא פָּרָם דֵּל. פָּרָם שֶׁהוּא נִטְוֶה עֲרֻבֻכְיָא, אִם יֵשׁ בּוֹ לְכוּיִן שְׁתֵּים בְּנִגְד שָׁלֹשׁ – הָרִי זֶה פָּרָם. וְאִם לָאוּ – אֵינּוּ פָּרָם. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: הוּאִיל וְהוּא נִרְאָה כְּתַבְנִית בְּרָמִים – הָרִי זֶה פָּרָם.

גמרא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִיא קִרְחַת הַפָּרָם, הִיא פָּרָם שֶׁחָרַב. קִרְחַת הַפָּרָם – מִקְרִיחִין אוֹתוֹ מֵאֲמָצְעוֹ. פָּרָם שֶׁחָרַב – מִקְרִיחִין אוֹתוֹ מִכָּל צִדָּדָיו. רַבִּי זְעִירָא מַחְוִי לְחִבְרִיָא תַשַּׁע שׁוּרִין מִן שׁוֹבֵעַ שׁוֹבֵעַ, נֶסֶב שׁוֹרָה, פָּרָא שׁוֹרָה לְשֹׁתִי, נֶסֶב שׁוֹרָה פָּרָא שׁוֹרָה לְעֶרְב. נִשְׁתִּירוּ שֵׁם עֶשְׂרִים גִּפְנִים. נֶסֶב תַּרְתִּי מִיכָן

וְתִרְתִּי מִיָּכָן, חֶדָּא מִיָּכָא וְחֶדָּא מִיָּכָא, נִשְׁתַּיִּירוּ שָׁם עֲשָׂרִים [עֲשָׂר]
גַּפְנִים בְּאֻמְצָע.

חֶדָּא דִּתְנִינָן: עֲשָׂר גַּפְנִים לְבֵית סָאָה. נִמְצְאוּ שְׁתֵּים כְּנָגַד שְׁתֵּים,
אַחַת יוֹצֵא זָנָב. שְׁתֵּים כְּנָגַד שְׁתֵּים, וְאַחַת יוֹצֵא זָנָב. שְׁתֵּים כְּנָגַד
שְׁתֵּים, וְאַחַת יוֹצֵא זָנָב. שְׁתֵּים כְּנָגַד שְׁתֵּים וְאַחַת יוֹצֵא זָנָב. אֵת
רוֹאָה כִּילּוּ אַחֲרֵת נְטוּעָה כָּאן, כִּילּוּ אַחֲרֵת נְטוּעָה כָּאן, כִּילּוּ
אַחֲרֵת נְטוּעָה כָּאן.

לִיטַע כָּאן אֵין אֵת יָכוֹל, שְׁהוּא זָנָב, וְאֵין זָנָב לְזָנָב. לִיטַע כָּאן אֵין
אֵת יָכוֹל, שְׁהוּא זָנָב, וְאֵין זָנָב לְזָנָב. חֶדָּא אִמְרָה: שְׁאֵין זָנָב לְכָרָם
גָּדוֹל [שְׁנוּתָנִים זָנָב לְכָרָם קָטָן לַעֲשׂוֹתוֹ גָּדוֹל].

